

Il-Knisja ta' San Nikola fil-Belt Valletta

kitba ta' Kevin Tanti

1736 - 2011

Fost id-disgħa u għoxrin knisja u kappella li nsibu fil-Belt Valletta, eżattament fi Triq Merkanti, nsibu knisja ddedikata lil San Nikola. Din il-knisja hi magħrufa wkoll bħala *tal-erwieh*. Kienu l-aħwa Angleino u Emanuele Metraxi, żewġ kappillani tar-rit Grieg, li ħadmu ħafna sabiex din il-knisja tinbena. Il-knisja nbriet fis-sena 1569 sabiex tintuża bħala l-Knisja Parrokkjali tar-rit Grieg Biżantin, iżda fis-sbatax t'Awwissu 1639, din il-knisja giet ċeduta mill-Parroċċa Griega għall-konfraternità tal-erwieh

Il-faċċata u l-koppla tal-knisja ta' San Nikola fi Triq il-Merkanti, l-Belt Valletta

tal-purgatorju. Din l-ġhotja saret taħt it-tmexxija tal-kappillan ta' dak iż-żmien, il-Papa Giovanni Metraxi.

Is-sodalità tal-erwieh reġgħet bniet din il-knisja mill-ġdid fis-sena 1652 fuq disinn tal-perit Taljan Francesco Bounamici (1596-1677). Id-disinn huwa bla dubju stil barokk u ma tistennix mod ieħor, meta Bounamici huwa pijunier ta' dan l-istil f'pajjiżna. Il-bini ta' din il-knisja huwa kompost minn kor żgħir, żewġ kappelluni u kappelli laterali. Il-kampnar huwa stil qadim u jixbah lil dawk tal-knejjes ta' Ġiezu u tal-Karmnu l-Qadima, ukoll fil-Belt Valletta. Haġa li hi differenti minn knejjes oħra hu l-bini tal-koppla, li hi mibnija fuq tmien kolonni magħmula fuq biċċa waħda.

L-arti f'din il-knisja mhix nieqsa. Fil-fatt insibu bosta biċċiet t'arti interessanti u sbieħ. Ma jistax jonqos li fi knisja ddedikata lil San

Dehra ġenerali tal-knisja ta' San Nikola, magħrufa wkoll bħala 'Tal-Erwieh', minn ġewwa

Nikola, ma nsibux kwadru tiegħu. Dan il-kwadru sar mill-pittur Gannikol Buhagiar. Fost xogħlijiet ta' dan il-pittur, li għex bejn 1-1670 u 1-1745, nsibu xogħol fil-knisja tal-Qrendi u fil-knisja ta' San Pawl tar-Rabat. Imma l-aktar xogħol li hu magħruf għalih hu ż-żebgħa fuq l-istatwa ta' San Gorg f'Hal Qormi fis-sena 1739. Pittura oħra ta' San Nikola, din id-darba ta' Tolentino hija xogħol Ramiro Cali, iben il-pittur Giuseppe Cali.

Minhabba li din il-knisja hi magħrufa bhala *tal-erwieh*, ma jistax jonqos li jkun hemm kwadru ddedikat lill-erwieh tal-purgatorju. Din il-pittura saret minn Mattia Preti (1613-1699) fis-sena 1659. L-istess artist, f'din il-knisja, pinga wkoll lil San Girgor Papa; Papa li mexxa l-Knisja Kattolika bejn is-sena 590 u s-sena 604.

Il-pittur Franciż Antoine Favray ukoll halla l-marka tiegħu f'din il-knisja. Huwa pinga żewġ pitturi interessanti. L-ewwel pittura turi lil San Gejtanu jirċievi l-bambin Ġesù mingħand il-Madonna. Favray (1706-

L-artal bil-kwadru ta' San Nikola, xogħol il-pittur Gannikol Buhagiar

1796) pinga wkoll ix-xbieha tal-Granmastru Pinto, xbieha li tinsab fis-sagristerija. Ir-relazzjoni bejn Pinto (li mexxa bejn 1-1741 u 1-1773) u din il-knisja hi li Pinto kien reuttur tas-Sodalità tal-erwieh.

Biċċ'arti li għandha valur kbir f'din il-knisja hi bla dubju x-xbieha tal-wiċċ ta' Kristu. Din ix-xbieha saret popolari wara li kien il-famuż Dun Alfred li xerred id-devozzjoni lejha. Dun Alfred (1873-1937) kien devot kbir ta' din ix-xbieha li tinsab ivvenerata b'tant qima f'din il-knisja. Dan il-qassis twajjeb kien intbagħat f'din il-knisja fis-sena 1921, u kien magħruf li kien iqatta' sigħat shaħ iqārar f'konfessjonarju bi stil barokk li hemm f'din il-knisja. Il-Grupp *Dun Alfred Prayer Group* mhux l-ewwel darba li ltaqa' f'din il-knisja għal sessjoni ta' talb.

F'din il-knisja nsibu wkoll żewġ irħamiet ta' tifikira. Waħda minn dawn tfakkar il-konsagrazzjoni tal-knisja u tal-artal magħgur li saret mill-Isqof Vincenzo Labini fil-21 t'April 1782. (l-Isqof Labini kien Isqof bejn 1-1780 u 1-1807). L-irħama l-oħra tfakkar li din il-knisja saret sacramentali fit-22 ta' April 1752. F'din il-knisja ta' San Nikola nsibu artal magħruf bhala tat-Twelid ta' Ġesù. Fuq kull naħa ta' dan l-artal insibu statwa, waħda ta' Mosè u l-oħra ta' Aronne. Il-kwadru ta' fuq dan l-artal huwa xogħol il-pittur Belti Stefano Erardi (1630-1706).

Din il-knisja kienet reggħet giet restawrata fis-sena 1951 wara li kienet sofriet ħsarat kbar fit-Tieni gwerri dinjija. Kawża ta' dawn il-ħsarat, il-faċċata ta' din il-knisja kellha tiġi mibnija mill-gdid. Fis-sena 2008, l-Awtorità tal-Ambjent u l-Ippjanar (MEPA) skedat il-Knisja ta' San Nikola bhala Grad 1 (Monument Nazzjonali). F'din il-knisja jsiru żewġ quddisiet kuljum, waħda fis-7.30am u l-oħra fil-11.00am. Din il-knisja jagħmlu użu minnha wkoll is-Serbi Ortodossi.